യോഗവാസിഷ്ഠഃ/പ്രകരണമ് 6
(നിർവാണപ്രകരണം ഉത്തരാർധം)/സർഗം 126

ശ്രീരാമ ഉവാച .
അനന്തരം മുനിശ്രേഷ്ഠ കുർവന്തഃ കിം വിപശ്ചിതഃ .
ആസംസ്തേഷു ദിഗന്തേഷു സദ്വീപാബ്ധിവനാദ്രിഷു .. 1
ശ്രീവസിഷ്ഠ ഉവാച .
ശ്രൃണു കിംവൃത്തമേതേഷാം താത തത്ര വിപശ്ചിതാമ് .
താലീതമാലമാലാഢ്യദ്വീപാദ്രിവനചാരിണാമ് .. 2
ക്രൗഞ്ചദ്വീപഗിരേരേകോ വിപശ്ചിത്പശ്ചിമേ തടേ .
കടേനാദ്രിതടേ പിഷ്ടഃ കരിണാ കമലം യഥാ .. 3
ദ്വിതീയോ നഭസാ നീതോ രക്ഷസാ വിക്ഷതാങ്ഗകഃ .
നിക്ഷിപ്തോ വാഡവേ വഹ്നൗ തത്ര ഭസ്മത്വമാഗതഃ .. 4
തൃതീയസ്ത്രൈദശം ദേശം നീതോ വിദ്യാധരേണ വൈ .
ഗതോഽപ്രണാമകുപിതശക്രശാപേന ഭസ്മതാമ് .. 5
ചതുർഥശ്ചതുരം ഗച്ഛൻകുശദ്വീപഗിരേസ്തടേ .
ദുർവാരേണ നദീകച്ഛേ മകരേണാഷ്ടധാ കൃതഃ .. 6
ഇതി തേ പഞ്ചതാം പ്രാപ്താ ദിങ്മുഖേഷ്വാകുലാശയാഃ .
ക്ഷയേ ചതുർഷു ചത്വാരോ ഭൂപാലാ ലോകപാലവത് .. 7
അഥ തേഷാം ദദർശാസൗ വ്യോമ്ന്യേവ വ്യോമരൂപിണാമ് .
സംവിത്പ്രാക്തനസംസ്കാരാ+ദ്വ്യോമാത്മാ-വനി-മണ്ഡലമ് .. 8
സപ്തദ്വീപാബ്ധിവലയം പുരപത്തനഭൂഷണമ് .
സുരശൈലശിരഃപീഠം ബ്രഹ്മലോകശിരോമണിമ് .. 9
ചന്ദ്രാർകബിമ്ബനയനം താരാമുക്താകലാപകമ് .
വിലോലമേഘവസനം നാനാവനതനൂരുഹമ് .. 10
ദേഹാന്വിപശ്ചിതാം സംവിദ്ദദർശ ചതുരോഽപി സാ .
പ്രാഗ്വത്കല്പപരാവൃത്തൗ ദ്യൗർദിഗന്താനിവാതതാൻ .. 11
ആതിവാഹികസംവിത്തേസ്ത്യേഽവ്യോമ്നി വ്യോമതാത്മകാഃ .
ആധിഭൗതികദേഹത്വഭാവാൻ-ദദൃശുരഗ്രതഃ .. 12
അസ്യാത്മകത്വ്യേഽവിദ്യേയം കിയതീ സ്യാദി-തീക്ഷിതുമ് .
ചത്വാരോഽപി പ്രവൃത്താസ്തേ സംസ്കാരവശതഃ പുരഃ .. 13
ദൃശ്യദർശനയോരുർവീമണ്ഡലാനുഭവാകൃതേഃ .
നിഷ്ഠാം ദ്രഷ്ടുമവിദ്യായാ ഭ്രേമുർദ്വീപാന്തരാണി തേ .. 14
ദ്വീപസപ്തകമുല്ലങ്ഘ്യ സമഹാർണവസപ്തകമ് .
വിപശ്ചിത്പശ്ചിമഃ പ്രാപ ഘനഭൂമൗ ജനാർദനമ് .. 15
തസ്മാദനുപമം ജ്ഞാനം സമാസാദ്യ ദിഗന്തരേ .
തസ്മിന്നേവ സമാധാനേ സോഽതിഷ്ഠ+ദ്വർഷപഞ്ചകമ് .. 16
തതോ ദേഹം പരിത്യജ്യ ചിത്തേ സത്താമുപാഗതേ .
സ തത്പ്രാണ ഇവാകാശം പരം നിർവാണമായയൗ .. 17

പൂർവഃ പർവണി ശീതാംശുബിമ്ബപാർശ്വേ സ്ഥിതം വപുഃ .
ചിന്തയംശ്ചിരമുന്നഷ്ടദേഹശ്ചന്ദ്രപുരേ സ്ഥിതഃ .. 18
ദക്ഷിണഃ ശാല്മലിദ്വീപേ രാജ്യമുത്സന്നശാത്രവഃ .
കരോത്യദ്യാപി ന സതോ വിസ്മൃതാന്യവിനിശ്ചയഃ .. 19
ഉത്തരസ്തരലാസ്ഫാലകല്ലോലേ സപ്തമാമ്ബുധൗ .
സഹസ്രമേകം വർഷാണാമുവാസ മകരോദരേ . 20
മകരോദരമാംസാശീ മൃതേ മകരനായകേ .
മകരോദരതോഽബ്ധേശ്ച നിർഗതോ മകരോ യഥാ .. 21
തതോഽശീതിസഹസ്രാണി യോജനാനാം ഘനാവനിമ് .
ഹിമകല്പജലാമ്ഭോധേരുല്ലങ്ഘ്യ സുഘനോദരീമ് .. 22
പ്രാപ്തോ ദശസഹസ്രാണി യോജനാനാം മഹാമഹീമ് .
സൗവർണീം സുരസംചാരസരണിം മൃതവാനസൗ .. 23
തസ്യാം ഭൂമൗ ച മധ്യേ ച വിപശ്ചിന്നാകിതാമഗാത് .
ഉത്തമാമഗ്നിമധ്യസ്ഥം ക്ഷണാത്കാഷ്ഠമിവാഗ്നിതാമ് .. 24
പ്രധാനദേവോ ഭൂത്വാസൗ ലോകാലോകഗിരിം ഗതഃ .
അസ്യ ഭൂമണ്ഡലതരോരാലവാലമിവ സ്ഥിതമ് .. 25
സ പഞ്ചാശത്സഹസ്രാണി യോജനാനാം സമുന്നതഃ .
ആലോകലോകാചാരാഢ്യോ ഭാഗ ഏകോഽസ്യ നേതരഃ .. 26
ലോകാലോകശിരഃപ്രാപ്തം താരകാമാർഗസംസ്ഥിതമ് .
അധഃസ്ഥിതാ അപശ്യംസ്ത/-മുച്ച-നക്ഷത്ര-ശങ്കയാ .. 27
തസ്മാത്പ്രദേശാത്തത്പാരേ തമസ്തസ്യ മഹാഗിരേഃ .
ചതുർദിക്കം മഹാഖാതം നഭഃ ശൂന്യമനന്തകമ് .. 28
തതോ ഭൂഗോലകോഽയം ഹി സമാപ്തോ വർതുലാകൃതിഃ .
നഭഃശൂന്യം മഹാഖാതം തതസ്തിമിരപൂരിതമ് .. 29

തത്രാലികജ്-ജല-തമാല-നഭോന്തരാല-
നീലം തമോ ന ച മഹീ ന ച ജംഗമാദി .
നാലമ്ബനം ന ച മനാഗപി വസ്തുജാതം
കിംചിത്കദാചിദപി സംഭവതീതി വിദ്ധി .. 30

ഇത്യാർഷേ ശ്രീവാസിഷ്ഠ-മഹാരാമായണേ വാത്മീകീയേ മോക്ഷോ-പായേഷു
നിർവാണപ്രകരണേ ഉത്തരാർധേ വിപശ്ചിജ്-ജന്മാന്തരാ-ചരണം നാമ ഷഡ/
വിംശാധിക-ശത-തമഃ സർഗഃ .. 126 ..
ഓം
****
CHECKED BY GURU P.R.IYER
2.1.2024